REKENKAMER HARLINGEN

ONDERZOEK NAAR OPVOLGING AANBEVELINGEN REKENKAMERONDERZOEKEN

Harlingen, 11 september 2026

Woord vooraf van de Rekenkamer

Voor u ligt het rapport met de conclusies van de Rekenkamer in het onderzoek Opvolging Aanbevelingen Rekenkameronderzoeken waarin de Rekenkamer heeft onderzocht wat door uw organisatie is gedaan met de gegeven aanbevelingen uit de laatste 5 rekenkameronderzoeken.

Bij onderhavig onderzoek zijn betrokken de volgende 5 onderzoeken:

1. Harlingen in balans? 23-nov-22

2. Onderzoek Rekenkamercommissie Informatiebeveiliging gemeente Harlingen (Vertrouwelijk) 15-jun-21

3. Rekenkameronderzoek naar het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Harlingen 23-09-2020

4. Rekenkameronderzoek naar de nieuwe P&C-cyclus 17-04-2019

5. Evaluatie toeristisch beleid gemeente Harlingen 17-01-2018

De genoemde data bij de onderzoeken zijn de data waarop de onderzoeken door de raad zijn vastgesteld.

Bij onderhavig onderzoek heeft de Rekenkamer alle aanbevelingen per gedane onderzoek in een Excelbestand gezet. De Rekenkamer heeft middels het Excelbestand bij uw organisatie uitgevraagd (1) of aan de gegeven aanbevelingen opvolging is gegeven, (2) waaruit dat blijkt en (3) gevraagd naar de reden in het geval de aanbeveling niet is opgevolgd. Het Excelbestand wordt als bijlage bij onderhavig onderzoek gevoegd.

De Rekenkamer heeft in dit onderzoek gekeken of de aanbevelingen formeel zijn opgevolgd. De Rekenkamer heeft niet inhoudelijk getoetst of de opvolgingen correct, tijdig en/of afdoende zijn op basis van de gegeven aanbevelingen. Dit geldt eveneens voor de overgelegde documenten ter onderbouwing van de opvolgingen, de Rekenkamer heeft deze documenten feitelijk als waar aangenomen maar niet inhoudelijk getoetst. De raad heeft de mogelijkheid de opvolgingen inhoudelijk te toetsen, inclusief de bijlagen die ter onderbouwing van de antwoorden zijn overgelegd.

In dit rapport vindt u per onderzoeksrapport een conclusie van de Rekenkamer met de volgende symbolen:

= betekent dat de aanbevelingen zijn opgevolgd.

= betekent dat de aanbeveling deels is opgevolgd of voorzien is van een toelichting of motivering vanuit uw organisatie.

Per onderzoeksrapport vindt u voorts bij symbool de door uw organisatie gegeven toelichting.

De 5 onderzochte conclusies en aanbevelingendocumenten worden u als bijlage bij dit rapport overhandigd.

Met vriendelijke groet,

Rekenkamer Harlingen Teije Dijk – Voorzitter

1. Harlingen in balans?

<u>Conclusie Rekenkamer:</u>

Alle gegeven aanbevelingen gaan over een continu proces, derhalve blijft opvolging van de reeds genomen maatregelen ook een continu proces. Er zijn 7 aanbevelingen gegeven.

Aan 6/7 aanbevelingen is opvolging gegeven.

Aanbeveling 2 (zie hieronder de toelichting) is opgevolgd naar eigen inzicht van het college en de voorgestelde rapportage over de voortgang van de aanbevelingen wordt thans meegenomen in de reguliere P&C-cyclus.

---

1. Harlingen in balans? **23-nov-22**

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de bestuurskracht van Harlingen van een goed niveau is. De conclusie van het rapport is dat de keuze van de raad om zelfstandig te blijven een goede en realistische beslissing is geweest, wel geeft de Rekenkamercommissie een zevental aanbevelingen mee:

1. *Een nadere uitsplitsing van de belangrijkste begrotingsposten.*
2. *Een jaarlijkse rapportage van het college over de door de raad overgenomen aanbevelingen.*

Het college is geen voorstander van separate rapportages en stelt voor om de voortgang van de aanbevelingen mee te nemen in documenten uit de reguliere P&C cyclus. Het ligt dan voor de hand om dit onderdeel op te nemen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Zie ook de bestuurlijke reactie op de door de Rekenkamer gedane aanbevelingen (onderdeel uitmakend van het betreffende Rekenkameronderzoek) als besloten in de vergadering van B&W d.d. 11 oktober 2022.

3. *Meer aandacht voor het functioneel beheer van IT-applicaties.*
4. *Toereikend onderhoud van monumenten monitoren en naleving afdwingen.*
5. *Adequate afhandeling van klachten over bejegening.*
6. *Bijhouden ontwikkelingen jeugdzorg.*
7. *Versterken bestuurskracht door meer gerichte inhuur, scherper accountmanagement, een slimmer beroep op co-productie met actieve inwoners, en meer gebruik maken van klachten.*

2. Informatiebeveiliging gemeente Harlingen (Vertrouwelijk)

Conclusie Rekenkamer:

Er zijn 11 aanbevelingen gegeven. In het rapport is een onderscheid gemaakt in aanbevelingen met een hoge, gemiddelde en lage prioriteit.

10/11 aanbevelingen hebben opvolging gekregen.

Alle aanbevelingen met een hoge prioriteit zijn opgevolgd.

1 aanbeveling met gemiddelde prioriteit is nog niet geheel opgevolgd. De aanbeveling wordt momenteel opgevolgd door het inrichten van het ISMS systeem.

Van de aanbevelingen met een lage prioriteit is aan alle aanbevelingen opvolging gegeven.

Onderzoek Rekenkamercommissie Informatiebeveiliging gemeente Harlingen (Vertrouwelijk)

15-jun-21

Aanbevelingen met hoge prioriteit

1. Het Management: Completeer de informatiebeveiligingsfuncties voor de nabije toekomst, waarin is meegenomen de beschikbaarheid en de flexibiliteit van de centrale CISO-functie en waarbij functiescheiding in de verschillende functies is verwerkt.

2. CISO/Management: Zorg tevens dat de verbeteringen die in het informatiebeveiligingsjaarplan zijn opgenomen, zoals de inrichting van toegangsbeheer voor alle belangrijke applicaties, daadwerkelijk worden uitgevoerd en neem controlemaatregelen hierin op zodat ze kunnen worden bewaakt door de CISO-functie.

3. Privacy Adviseur: start met het completeren van de belangrijkste onderdelen die in het privacy/AVG-jaarplan zijn vermeld, waaronder met name het DPIA-proces, maar ook andere maatregelen kunnen worden opgestart.

4. Het Management/CISO: Zorg voor een eenduidige opzet van de verantwoordelijkheden en taken binnen de gemeente Harlingen ten aanzien van kwaliteitsbewaking van informatiebeveiliging, waaronder de diverse verplichte/wettelijke compliance rapportages, leveranciers en diensten, systemen en (SaaS-) applicaties.

5. Privacy Adviseur: Continueer de al eerder opgestarte bewustwordingscampagne, zodat de (nieuwe) medewerkers van de gemeente Harlingen ook in de huidige manier van (thuis-) werken up-to-date blijven van informatiebeveiliging en de bijbehorende gevaren.

6. CISO/Informatiemanagers: Verzamel inzicht in niet alleen de afspraken met de belangrijkste externe partijen (met name SWF), maar ook de daar aan gekoppelde gebreken en risico's op het gebied van organisatie, imago, techniek of politiek. Stel vast hoe de monitoring van

informatiebeveiliging door deze externe partijen gedaan wordt, en de gemeente Harlingen daarover kan worden geïnformeerd.

Aanbevelingen met gemiddelde prioriteit

7. CISO: Aanvulling van het beleid op tactische en operationeel niveau, zodat de gedefinieerde beleidsuitgangspunten kunnen worden uitgewerkt in praktische maatregelen en kunnen worden bewaakt en gemonitord. De keuze om standaard voor SaaS/Cloud applicaties te kiezen en/of het gebruik van BYOD-apparaten zijn enkele voorbeelden, waarvoor een beleid kan helpen in standaardisatie. Verder kan worden gedacht aan beleid over fysieke toegang, het gebruik van sociale media, mobiele apparatuur, leveranciers voorwaarden en rapportages en tenslotte een wachtwoord (of authenticatie) beleid, waarin is vastgelegd, wat de minimumvoorwaarden zijn om toegang te krijgen vanaf het Internet, het interne netwerk, vanuit thuis etc.

8. CISO/Privacy Adviseur/FG/Informatiemanagers: Zorg voor een centraal overzicht in ISMS waarin de diverse verbeteractiviteiten vanuit informatiebeveiliging, Privacy/AVG en audits zijn ondergebracht, waardoor een overkoepelende bewaking van de voortgang en onderlinge afhankelijkheid kan worden gerealiseerd.

Hierin is nog niet geheel voorzien. Op dit moment zijn we bezig met de inrichting van het ISMS, mede als onderdeel van de voorbereiding op de aanstaande Cyberbeveiligingswet (Cbw). Een ISMS (Information Security Management System) is belangrijk onder de Cbw omdat deze wet organisaties verplicht om structureel invulling te geven aan hun zorgplicht voor cyberbeveiliging. Met een ISMS kun je aantoonbaar maken dat informatiebeveiliging planmatig, beheerst en continu

wordt uitgevoerd, waardoor risico's worden gemanaged en voldaan wordt aan de eisen voor toezicht, verantwoording en meldplicht die de Cbw stelt.

Aanbevelingen met lage prioriteit

9. Het Management/Proceseigenaren/CISO: Richt een risicomanagementproces in voor het identificeren, analyseren en evalueren van risico's en voor het bepalen van de risicohouding: accepteren of maatregelen treffen. Dit dient een continu proces te zijn. Maak hierbij o.a. gebruik van de best practices van de IBD en andere gemeenten, zodat de minimumeisen (BBN) vanuit de BIO (Basis Beveiliging Niveau) zijn vastgesteld. Leg daarbij de risico afwegingen vast, voor latere referenties.

10. CISO/Privacy adviseur/FG: Stel een classificatie beleid op waarin met name de classificatie "Vertrouwelijk" in de praktijk kan worden geïmplementeerd en ook kan worden gehandhaafd (tevens vanuit de Privacy/AVG-richtlijnen en de Archiefwet).

11. CISO/Portefeuillehouder: Stel vast in overleg met de portefeuillehouder welke onderdelen in de kwartaalrapportage van de CISO dienen te worden opgenomen, zodat deze met het college (en eventueel de raad) kunnen worden gedeeld en eventueel in overleg beslissingen worden genomen qua prioriteit en (strategische) keuzes.

3. Duurzaamheidsbeleid van de gemeente Harlingen

Conclusie Rekenkamer:

Er zijn 8 aanbevelingen gegeven, waarbij aanbeveling 1 is onderverdeeld in a t/m f. Aanbeveling 7 en 8 zijn onderverdeeld in meerdere bullets die als één aanbeveling gelezen dienen te worden.

👍▨ 6/8 aanbevelingen hebben opvolging gekregen.

👍▨ Aanbeveling 1 a t/m d zijn opgevolgd en opgenomen in het Programma Duurzaam Harlingen.

💡 Aanbeveling 1 d t/m f over de inrichting van de Klimaattafel zijn de aanbevelingen niet opgevolgd.

💡 Bij aanbeveling 5 wordt dezelfde reden van niet-opvolging aangegeven als bij aanbeveling 1 d t/m f. Er wordt daarbij een plausibele reden aangegeven en er wordt benadrukt dat bij de uitvoering van het programma de verbinding met de betrokken partijen het uitgangspunt blijft, om blijvend van elkaar te leren en aan te blijven sluiten bij wat er leeft bij de inwoners en overige partijen.

---

3. Rekenkameronderzoek naar het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Harlingen

23-09-2020

1. Continueer en optimaliseer de inzet op het gebied van duurzaamheid.

Zet hiervoor in op de volgende punten:

a. Ontwikkel naast de nieuwe beleidsvisie een programmatische aanpak voor de uitvoering.

b. Stel voldoende ambtelijke capaciteit en financiële middelen (werkbudget) ter beschikking.

c. Draag als eerste zorg voor een compleet overzicht van alle projecten, activiteiten en investeringen als een 0-meting.

d. Richt een lokale klimaattafel in en maak op die manier gebruik van de energie, creativiteit en daadkracht van inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen.

💡 ***Bij de totstandkoming van het programma Duurzaam Harlingen zijn inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen nauw betrokken geweest. Er was geen behoefte aan een officiële, reguliere, structurele klimaattafel. Bij de uitvoering van het programma blijft de verbinding met de betrokken partijen het uitgangspunt, om blijvend van elkaar te leren en aan te blijven sluiten bij wat er leeft bij de inwoners en overige partijen.***

e. Ondersteun de klimaattafel met het ter beschikking stellen van voldoende externe expertise en een ontwikkelbudget, waaruit bijvoorbeeld (start)subsidies verstrekt kunnen worden.

zie 1d.

Bij de totstandkoming van het programma Duurzaam Harlingen zijn inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen nauw betrokken geweest. Er was geen behoefte aan een officiële, reguliere, structurele klimaattafel. Bij de uitvoering van het programma blijft de verbinding met de betrokken partijen het uitgangspunt, om blijvend van elkaar te leren en aan te blijven sluiten bij wat er leeft bij de inwoners en overige partijen.

f. Geef de gelegenheid aan de gemeenteraadsleden om als waarnemer aanwezig te zijn bij de klimaattafel.

zie 1d.

Bij de totstandkoming van het programma Duurzaam Harlingen zijn inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen nauw betrokken geweest. Er was geen behoefte aan een officiële, reguliere, structurele klimaattafel. Bij de uitvoering van het programma blijft de verbinding met de betrokken partijen het uitgangspunt, om blijvend van elkaar te leren en aan te blijven sluiten bij wat er leeft bij de inwoners en overige partijen.

2. Neem in een nieuwe beleidsnota duurzaamheid naast 'planet' ook 'people' en 'profit' op.

3. Maak hierbij gebruik van relevante nieuwe ontwikkelingen en inzichten. De toekomstbestendigheid van het duurzaamheidsbeleid is niet alleen gediend met een nieuwe beleidsnota, maar ook door gebruik te maken van relevante nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Deze worden deels aangedragen door het Rijk (zie bijlage 9), maar op lokaal niveau is bij partijen veel kennis en ervaring aanwezig om gebruik van te maken (zie ook aanbeveling 4).

4. Betrek bij de opstelling van een nieuwe beleidsnota duurzaamheid via de klimaattafel zowel maatschappelijke organisaties als het bedrijfsleven. Er is animo bij maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven om bewuste investeringsbeslissingen te nemen voor de langere termijn, mits de visie waarop deze keuzes worden gebaseerd een gemeenschappelijk gedragen visie is die zich bij voorkeur uitstrekt over meerdere raadsperiodes. In gemeenschappelijkheid aan bijvoorbeeld een lokale klimaattafel onder regie van de gemeente Harlingen kan daarna gewerkt worden aan uitwerking en uitvoering van deze visie middels (gezamenlijke) projecten. In ieder geval is de winst dat de deelnemende partijen van elkaar weten waaraan wordt gewerkt en waar mogelijkheden liggen voor samenwerking.

5. Verrijk de faciliterende bestuursstijl met een participatieve stijl. In aansluiting op de komst van de Omgevingswet, die uitgaat van het benutten van de kennis en kracht van maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en inwoners, dient het gemeentebestuur de huidige faciliterende bestuursstijl te verrijken met een participatieve stijl en binnen kaders ruimte te scheppen voor innovatie en daarin als gemeente op een actieve wijze te participeren.

6. *Zorg voor betrokkenheid van de gemeenteraad. De gemeenteraadsleden hebben aangegeven betrokken te willen worden bij het begin van de beleidscyclus als de kaders moeten worden vastgesteld waarbinnen het duurzaamheidsbeleid zich kan ontwikkelen.*

7. *Schep een duidelijk kader voor de verantwoordelijkheden van gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders en ambtenaren.*

   Onderscheid de volgende verantwoordelijkheden:

   - *De missie, visie en waarden van het duurzaamheidsbeleid; 'de stip op de horizon' - door de gemeenteraad.*
   - *De beleidsmatige kaders en beschikbare budgetten voor de uitvoering - door de gemeenteraad en te bewaken door het college.*
   - *De participatie door inwoners, maatschappelijke organisaties, (sport- en buurt)verenigingen, scholen en bedrijven - te organiseren en uit te voeren door het college en de ambtelijke organisatie.*
   - *De monitoring, efficiëntie- en effectmetingen van de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid; diagnosticeren en evalueren - te ontwikkelen door de ambtelijke organisatie en te rapporteren aan het college en aan de gemeenteraad middels de planning- en controlcyclus en afzonderlijke rapportages.*

8. *Optimaliseer de informatievoorziening aan de gemeenteraad op de volgende punten:*

- *De visie, de strategie en de doelstellingen van het duurzaamheidsbeleid.*
- *De te leveren prestaties door het college van burgemeester en wethouders.*
- *De ter beschikking te stellen middelen om deze prestaties te kunnen leveren.*
- *De wijze waarop de (tussentijdse) verantwoording door het college van burgemeester en wethouders plaatsvindt, teneinde te kunnen versnellen en/of bijsturen.*
- *De (eind)beoordeling van de bereikte resultaten.*

4. Nieuwe P&C-cyclus

Conclusie Rekenkamer:

Er zijn 7 aanbevelingen gegeven, waarbij aanbeveling 1 is onderverdeeld in a en b en aanbeveling 2 in a t/m e, waarbij a t/m e als één gelezen mag worden. Er is onderscheid gemaakt in aanbevelingen aan de raad en het college samen met de ambtelijke organisatie.

Van de totaal aan de raad gegeven aanbevelingen (1a en b en 2) zijn:

1/2 volledig opgevolgd.

1/2 deels opgevolgd maar is thans wel onderdeel van een continu proces.

Aanbeveling 1a is onderdeel van het continue proces.

Aanbeveling 1b is opgevolgd.

Van de totaal aan het college en ambtelijke organisatie gegeven aanbevelingen zijn:

3/5 volledig opgevolgd.

2/5 opgevolgd met de kanttekening dat er alleen opvolging aan wordt gegeven indien het noodzakelijk is.

Rekenkameronderzoek naar de nieuwe P&C-cyclus ***17-04-2019***

Gemeenteraad:

1. Bespreek met de auditcommissie mogelijkheden om verbetering aan te brengen aan de aandachtspunten die door raadsleden via de enquête en het verdiepende gesprek zijn aangedragen.

Het betreft:

a. Veel raadsleden ervaren onvoldoende tijd om de stukken die via de P&C-cyclus worden aangeboden, te behandelen;

Deze hebben we afgelopen jaar gerealiseerd. We zijn als organisatie conform de planning opgeleverd, waardoor er meer tijd overbleef om de stukken door te nemen. We zijn voornemens om nog meer tijd te creëren door de accountantscontrole naar voren te halen. We zijn voornemens om dit voor 2026 te realiseren.

b. Er is behoefte aan ondersteuning op welke wijze gebruik gemaakt kan worden van de aanvullende mogelijkheden die door de griffie en de ambtelijke organisatie worden aangeboden om het instrument P&C-cyclus goed te benutten.

2. Continueer de kracht die de nieuwe P&C-cyclus heeft ten aanzien van de financiële beheersing, maar onderzoek in samenspraak met de auditcommissie hoe de kaderstellende functie kan worden versterkt. Denk hierbij aan de volgende mogelijkheden:

a. Herintroductie van een afzonderlijke perspectiefnota;

b. Toevoeging van SMART-doelstellingen en beleidsindicatoren aan de begroting en jaarstukken;

c. Toevoeging van de uitkomsten van beleidsevaluaties aan de jaarstukken;

d. In samenwerking met andere deelnemende gemeenten aan verbonden partijen invulling geven aan de kaderstellende rol door de gezamenlijke vaststelling van kaderstellende spelregels;

e. Procesmatige ondersteuning van de raad bij de invulling van de kaderstellende rol door de griffie en de ambtelijke organisatie.

College van burgemeester en wethouders en ambtelijke organisatie:

3. Zet de ingezette stappen ten aanzien van het verbeteren van het inzichtelijk maken van de doeltreffendheid in de begroting en jaarrekening door. Dit betekent een verdere verscherping van de beleidsindicatoren, waarbij een duidelijke koppeling wordt gemaakt met de doelstellingen. Het 213a-onderzoek als beleidsevaluatie kan hierbij de nodige input leveren.

4. Voeg aan de begroting en jaarrekening toe welke uitvoering van de gemeentelijke taak is opgedragen aan derden. Denk hierbij aan: verbonden partijen, gesubsidieerde instellingen en bedrijven waaraan de uitvoering via aan- of uitbesteding van een taak is opgedragen. Betrek deze organisaties bij de formulering van doelstellingen en indicatoren, teneinde de mate van doeltreffendheid scherper te kunnen vast te stellen.

5. Evalueer jaarlijks de totstandkoming van de P&C-cyclus en de onderliggende producten. Voer eventuele verbeterpunten door om zo het proces effectiever en efficiënter te maken en de kwaliteit van de onderliggende producten te verbeteren. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het toevoegen van de kapitaallastennorm aan de jaarstukken.

Alleen indien dit noodzakelijk is wordt dit besproken in de auditcommissie.

6. Evalueer de nieuwe P&C-cyclus (inmiddels vier jaar operationeel) met de auditcommissie en verbeter de P&C-cyclus op basis van deze uitkomsten verder. Kijk hierbij ook naar nieuwe manieren van rapporteren en verantwoorden (via dashboards, et cetera).

Alleen indien dit noodzakelijk is wordt dit besproken in de auditcommissie.

7. Neem notie van de kwetsbaarheid van de financiële functie in relatie tot de P&C-cyclus. Identificeer waar exact de kwetsbaarheden zitten (mede met oog op de toekomst, lopende ontwikkeling en verscherpte eisen vanuit de accountant) en investeer in de financiële functie om deze kwetsbaarheid te reduceren.

5. Toeristisch beleid gemeente Harlingen

Conclusie Rekenkamer:

In het rapport zijn 5 aanbevelingen gegeven waarbij aanbeveling 1 is onderverdeeld in meerdere bullets (5) en gelezen moeten worden als één en aanbeveling 4 is onderverdeeld in 2 bullets die apart gelezen moeten worden.

Aan 3/5 aanbevelingen is opvolging gegeven.

Aan 2/5 aanbevelingen is gemotiveerd naar eigen inzicht opvolging geven.

Aanbeveling 3 is gemotiveerd en naar eigen inzicht opgevolgd.

Aanbeveling 4 eerste bullet is toegelicht en naar eigen inzicht opgevolgd.

Evaluatie toeristisch beleid gemeente Harlingen 17-01-2018

1. Versterk het toekomstige toeristische beleid kwalitatief en maak het integraal Hierbij kan gedacht worden aan verbeteringen als:

- *Werk de hoofddoelstelling van het toeristische beleid uit in een behapbaar aantal (sub)doelstellingen.*
- *Maak een onderscheid tussen doelstellingen en acties.*
- *Maak de doelstellingen zoveel mogelijk SMART of geef aan wanneer er voldoende resultaat is bereikt.*
- *Leg expliciet de relatie met andere relevante beleidsterreinen (in het bijzonder de haven) en projecten.*
- *Betrek de toeristische sector bij het formuleren van het nieuwe beleid. Informeer de sector over het proces, vraag om input en verwerk de geleverde input waar relevant.*

2. Geef in het nieuwe toeristische beleid van Harlingen daarom nu prioriteit aan het ontwikkelen en realiseren van aantrekkelijke bezienswaardigheden, waardoor toeristen langer blijven, een keer terugkomen in Harlingen en/of meer besteden (middenniveau van de toeristische piramide). Focus niet op een doel als 'eilandgangers verleiden tot een dag Harlingen'.

3. Formuleer het komende toeristische beleid van de gemeente Harlingen voor een periode van maximaal vier tot vijf jaar. Stel uitgaande van dat beleid compacte jaarlijkse actieplannen op die na afloop helde concreet en to the point worden geëvalueerd.

We hebben het nieuwe beleid in de tijd weggezet tot 2030 (vanaf 2024). De periode is dus iets langer dan de voorgestelde periode. Beweegredenen hiervoor waren dat de periode nu

simultaan oploopt met het citymarketingplan van de gemeente Harlingen (dit loopt ook 2030). De gemeente ziet citymarketing en Recreatie en Toerisme als een wisselwerking van aanbodontwikkeling en promotie van het aanbod. Het jaar 2030 is communicatief gezien ook een beter ijkpunt dan bijvoorbeeld 2029. Ook was er de behoefte om over een wat langere periode uitvoering te kunnen aan het programma, mede gezien het ambitieniveau van het programma, hoe e.e.a. in de tijd is weggezet en de capaciteit die de gemeente heeft om alles uit te kunnen voeren.

4. Informeer de toeristische sector met een zekere regelmaat over het toeristische beleid en de uitvoering daarvan (actieplannen) vraag de sector om input en laat zien dat er wat met deze input wordt gedaan. Maak daarbij ook helder wat ieders afzonderlijke verantwoordelijkheden en taken en wat gemeenschappelijke verantwoordelijkheden en taken zijn. Goede momenten voor het betrekken van (en in contact komen met) de toeristische sector zijn ook:

- *het terugkoppelen van de jaarlijkse en eindevaluaties waarbij lessons learned worden gedeeld;*

We sturen niet jaarlijks een evaluatie, maar doen dit gedurende het hele jaar voor diverse onderwerpen op een concreter niveau, waarbij we wel duidelijk maken dat dit onderdeel is van de uitvoering van het beleid. Een grootschalige evaluatie staat, op verzoek van de gemeenteraad, gepland voor 2027.

- *het delen van bereikte successen en/of mijlpalen waarmee trotsheid wordt gestimuleerd en draagvlak wordt gecreëerd.*

5. Maak de informatie aan de raad over de voortgang van het toeristisch beleid/bereikte doelstellingen en uitgevoerde acties) meer gestructureerd door aan te sluiten bij de aanbevolen plannings- en evaluatiecyclus.

REKENKAMER HARLINGEN

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

CONCLUSIES **Opvolging Aanbevelingen Rekenkameronderzoeken**

1. De Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de opvolgingen van de conclusies en aanbevelingen in de laatste 5 rekenkameronderzoeken waarbij in totaal 38 conclusies en aanbevelingen zijn gegeven, sommige onderverdeeld in sub-aanbevelingen en conclusies.
2. De Rekenkamer concludeert dat de meeste conclusies en aanbevelingen zijn opgevolgd; de niet-opgevolgde conclusies en aanbevelingen zijn door de ambtelijke organisatie gemotiveerd toegelicht. De reden waarom conclusies en aanbevelingen niet zijn opgevolgd vindt de Rekenkamer plausibel, met de kanttekening dat de Rekenkamer niet de rol, noch de functie heeft om de (ambtelijke) processen na te gaan.
3. De gemeente heeft aan de uitvraag van de Rekenkamer voldaan door te antwoorden op de uitvraag door de Rekenkamer en waar van toepassing opgestelde (beleids)stukken overgelegd ter onderbouwing.
4. De Rekenkamer heeft deze (beleids)stukken niet inhoudelijk getoetst maar formeel ter kennis aangenomen. De documenten die ter onderbouwing zijn overgelegd zijn als volgt:
   - Raadsinformatiebrief inzake externe inhuur met een overzicht van de inhuur van externe krachten behorende bij het onderzoek Harlingen in balans.
   - Klachtenregeling gemeente Harlingen 2024 behorende bij het onderzoek Harlingen in balans.
   - Programma Duurzaam Harlingen horende bij het Duurzaamheidsonderzoek.
   - Raadsinformatiebrief met betrekking tot de actualisatie van het Programma Duurzaam Harlingen horend bij het Duurzaamheidsonderzoek.
   - Van code naar praktijk, een voorstel voor borging van participatie in Harlingen voor de lange termijn horend bij het onderzoek naar Toerisme.
5. Er is door de Rekenkamer niet onderzocht of ook voldaan is aan de juistheid en tijdigheid van de opvolgingen en daarmee aan de doelmatigheid van de opvolgingen is voldaan.
6. Het is aan de raad om de kwaliteit van de uitgevoerde aanbevelingen te beoordelen en dus ook of documenten hierover inhoudelijk doeltreffend en doelmatig zijn.
7. De raad kan eveneens de tijdigheid (en dus doelmatigheid) van de opvolgingen beoordelen.

AANBEVELINGEN **Opvolging Aanbevelingen Rekenkameronderzoeken**

1. Op eigen initiatief van de Rekenkamer heeft zij een uitvraag gedaan bij de gemeente om na te gaan wat de opvolging is geweest in de 5 voorlaatste rekenkameronderzoeken. De Rekenkamer stelt de raad voor kennis te nemen van en in te stemmen met de overwegend positieve uitkomsten van dit onderzoek.
2. Sinds 2023 is in de gemeentewet artikel 185a Gemeentewet opgenomen:
   'Het college zendt de raad jaarlijks een overzicht van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven'.
   Met deze verplichting is het college thans zelf aan zet om de raad van informatie omtrent de opvolgingen te voorzien.
3. Een aanbeveling voor de raad is te allen tijde te letten op de beheersparameters van de opvolgingen en daarbij specifiek te letten op de tijdigheid. De beheersparameters zijn: tijd, geld, kwaliteit, informatie en organisatie.
4. Het is aan te bevelen zorg te dragen voor continu ingerichte processen zodat niet jaarlijks of ad hoc nagegaan hoeft te worden of de aanbevelingen nog worden opgevolgd.
5. Toets overgelegde documenten inhoudelijk om na te gaan of de aanbevelingen adequaat zijn opgevolgd.